

Sygn. akt III Ca 1850/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędzia SO Gabriela Sobczyk

SR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska

Protokolant Sandra Olesiak

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa G. K.

przeciwko K. K. (1) i A. K.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanej A. K.

od wyroku częściowego Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 10 czerwca 2014 r., sygn. akt II C 20/11

oraz z powództwa G. K.

przeciwko K. K. (1) i A. K.

na skutek apelacji pozwanego K. K. (1)

od wyroku końcowego Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 19 maja 2015 r., sygn. II C 20/11

1. z apelacji pozwanej uchyla wyrok częściowy Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 10 czerwca 2014 r. w części pozbawiającej wykonalności tytuł wykonawczy „w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 7 stycznia 2003 r. sygn. akt II RC 1296/02 w punkcie 3 w zakresie orzeczonego wobec powoda obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanej A. K.” - w okresie do 31 października 2007 r. oraz w punkcie 2 w części zasądzającej od pozwanej kwoty 6.361 zł (sześć tysięcy trzysta sześćdziesiąt jeden złotych) „tytułem kosztów procesu”

i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego;

2. oddala apelację pozwanej w pozostałej części;

3. z apelacji pozwanego uchyla wyrok końcowy Sądu Rejonowego z dnia 19 maja 2015 r. w zakresie orzekającym o utrzymaniu „w mocy wyroku zaocznego z dnia 10 czerwca 2014 r. wydanego przeciwko pozwanemu K. K. (2)” w części

w jakiej pozbawiono wykonalności tytuł wykonawczy „w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 7 stycznia 2003 r. sygn. akt II RC 1296/02 w punkcie 3 w zakresie orzeczonego wobec powoda obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanego K. K. (1)” - w okresie do 30 czerwca 2007 r. oraz w części orzekającej o utrzymaniu w mocy zawartego w punkcie 2 rozstrzygnięcia o zasądzeniu od pozwanego na rzecz powoda kwoty 6.361 zł (sześć tysięcy trzysta sześćdziesiąt jeden złotych) „tytułem kosztów procesu” i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania;

4. oddala apelację pozwanego w pozostałej części.

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 1850/15, III Ca 255/16

UZASADNIENIE

Powód G. K. w pozwie skierowanym przeciwko K. K. (1) i A. K. żądał pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 7 01 2003r. wydanego

w sprawie o sygnaturze akt II RC 12965/02 o zapłatę alimentów oraz zasądzenia na jego rzecz od pozwanych zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie twierdził, że regularnie płacił alimenty w zasądzonej kwocie, jednak jest w posiadaniu tylko części przekazów pocztowych. Po upływie 9 lat od zasądzenia alimentów strony złożyły wniosek o ich egzekucję. W ostatnim roku alimenty były wypłacone jednorazowo z góry w kwocie 6 000 zł do rąk matki dzieci. Część potwierdzeń przelewu zginęła podczas przeprowadzki. W 2010 r. powód złożył pozew o uchylenie obowiązku alimentacyjnego.

Pozwana A. K. wnosila o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jej rzecz od powoda zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu zaprzeczyła, że powód regularnie łożył alimenty, co potwierdzają także dowody nadania przekazów pocztowych. Pozostawał zatem w zwłoce ze spełnieniem świadczenia co uzasadniało złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji. Organ egzekucyjny nie bada zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym,

a Sąd Rejonowy w Rybniku w sprawie I Co 875/11 oddalił skargę powoda na czynności komornika. Zarzuciła, iż żądanie powoda pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności z uwagi na zakończenie nauki przez pozwaną jest w niniejszej sprawie niedopuszczalne, a co najmniej przedwczesne.

Pozwany K. K. (1) prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy za pośrednictwem Dyrektora Zakładu Karnego w Z. nie stawiał się na rozprawę

i nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy w Rybniku w wyroku z dnia 10 06 2014r., zaocznym w stosunku do pozwanego K. K. (1) pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 7 01 2003r. sygn. akt II RC 1296/02 w punkcie 3 w zakresie orzeczonego wobec powoda obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanych A. K. i K. K. (1) i orzekł o kosztach procesu.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia stwierdził, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie i wyjaśnił, iż tytuł wykonawczy, którego dotyczy niniejsza sprawa pochodził od Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy

w Rybniku, w sprawie II RC 1296/12. Następnie przywołał regulację

art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. oraz art. 316 § 1 k.p.c. i stwierdził, iż bazując na stanie faktycznym zaistniałym w chwili zamknięcia rozprawy, w chwili orzekania w niniejszej sprawie obowiązek alimentacyjny orzeczony wobec powoda został prawomocnie uchylony w stosunku do obojga pozwanych, zatem zobowiązanie powoda wygasło

i sam ten fakt stanowił o uwzględnieniu powództwa. Powołując się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 03 1976 r. (III CZP 18/76) uznał, iż dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie było potrzeby ustalenia czy i w jakim zakresie doszło do egzekucji świadczeń obejmujących okres po uchyleniu obowiązku alimentacyjnego powoda

i czy egzekwowane były należności przedawnione. Od powoda wyegzekwowana została kwota obejmująca obowiązek alimentacyjny za okres również po uchyleniu

tego obowiązku. Wykonalność tytułu obejmująca ten okres wygasła, zatem powództwo w tym zakresie jest bezprzedmiotowe. O kosztach procesu orzekł stosując regulację

art. 98 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżyła **pozwana A. K.**, która wniosła o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz zasądzenie na rzecz pozwanej od powoda zwrotu kosztów procesu, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa.

Zarzucała, że przy ferowaniu wyroku naruszono przepisy prawa procesowego, regulacje:

- art. 233 § 1 k.p.c. i art. 232 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów dokonanej wybiórczo i dowolnie przez ustalenie, że powód za pomocą przekazów pocztowych regulował alimenty w okresie, w którym przekazy wysłano, w sytuacji gdy taka okoliczność nie została udowodniona przez powoda;
- art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.
- poprzez błędną wykładnię i nieuwzględnienie, że w przypadku wyegzekwowania świadczenia w postępowaniu egzekucyjnym tytuł wykonawczy w zakresie, w którym wyegzekwowano należność traci wykonalność, a przez to powództwo przeciwegzekucyjne jest bezzasadne;
- poprzez błędną wykładnię i nieuwzględnienie, że w przypadku wydania wyroku uchylającego alimenty na podstawie art. 138 kr.o. z chwilą uchylania alimentów następuje z mocy prawa utrata wykonalności tytułu wykonawczego zasądzającego alimenty za okres od dnia uchylenia alimentów;
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez istotną sprzeczność w treści uzasadnia wyroku polegająca na tym, że Sąd uznał fakt wydania wyroku uchylającego alimenty za podstawę pozbawienia w całości wykonalności tytuł wykonawczy, a jednocześnie wskazał, że z tej samej przyczyny niniejsze postępowania w części jest tj. od dnia uchylenia alimentów czyli od dnia 1 11 2007r. jest bezprzedmiotowe;
- art. 102 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie i obciążenie pozwanej kosztami procesu, w sytuacji gdy z uwagi na jej trudną sytuację finansową oraz fakt niewywiązywania się przez powoda z obowiązków ojcowskich wobec pozwanej sprzeczne jest z zasadami współżycia społecznego.

Pozwany K. K. (1) w sprzeciwie od wyroku zaocznego domagał się jego uchylenia, oddalenia powództwa w całości oraz obciążenia powoda kosztami postępowania.

W uzasadnieniu podnosił, iż powód nie płacił na jego rzecz alimentów, a załączone

do pozwu dowody przekazów pocztowych nie potwierdzając, iż powód wypełniał swój obowiązek alimentacyjny.

Sąd Rejonowy w Rybniku w wyroku z dnia 19 05 2015r. utrzymał w mocy wyrok zaoczny z dnia 10 06 2014r. wydany przeciwko pozwanemu K. K. (2).

Orzeczenie zaskarżył **pozwany K. K. (1)**, który wnosił o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie wyroku zaocznego z dnia 10 06 2014r. i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania za obie instancje.

Zarzucał, że przy ferowaniu wyroku naruszono przepisy prawa procesowego, regulacje: art. 233 § 1 k.p.c. i art. 232 k.p.c., art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 102 k.p.c. dzieląc w tym zakresie zarzuty pozwanej A. K. i ich uzasadnienie. Dodatkowo zarzucił naruszenie regulacji art. 6 k.c. poprzez obciążenie pozwanego obowiązkiem wykazania, że otrzymane od powoda kwoty wskazane w przelewach pocztowych przeznaczone były na inne świadczenia aniżeli alimenty – w sytuacji kiedy to powód winien wykazać, że kwoty wskazane w przelewach pocztowych miały być przekazane tytułem zasądzonych alimentów.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował roszczenie powoda, przyjmując, że mają ono źródło w regulacji art. 840 § 1 k.c., lecz wadliwie rozpoznał sprawę.

Przy jej rozpoznaniu umknęło bowiem jego uwadze, iż sprawa w istocie dotyczy obowiązku alimentacyjnego (w przedmiotowy tytule wykonawczym zasądzono alimenty) , w których zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury **sąd zobowiązany jest działać z urzędu w celu wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności faktycznych sprawy.**

W kontekście podstawy faktycznej powództwa obligowało go to - między innymi - do wyjaśnienia i ustalenia z urzędu w jakim zakresie zostały zrealizowane ustalone w przedmiotowym tytule wykonawczym ciężące na powodzie obowiązki alimentacyjne względem każdego z pozwanych z osobna, w okresie do ich uchylenia

w wyroku Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 5 06 2012r. w sprawie o sygn. akt III RC 192/11, a to z kolei obligowało go to wyjaśnienia i ustalenia z urzędu:

a) które konkretne raty alimentacyjne obciążające powoda względem każdego

z pozwanych z osobna oraz ewentualne odsetki za opóźnienie w ich zapłacie zostały przez powoda dobrowolnie zapłacone pozwanym,

b) które konkretne raty alimentacyjne obciążające powoda względem każdego

z pozwanych z osobna oraz ewentualne odsetki za opóźnienie w ich zapłacie zostały wyegzekwowane przez Komornika w toku prowadzonej przez niego egzekucji.

Z tego obowiązku Sąd Rejonowy się nie wywiązał (w tym zakresie nie tylko, że poczyniono żadnych ustaleń to zgromadzony w sprawie materiał nie pozwala Sądowi odwoławczemu poczynić na te okoliczności własnych ustaleń faktycznych), w konsekwencji czego w tej części istota sprawy nie została rozpoznana art. 386 §4 k.p.c.

w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Czyni to w tym zakresie apelacje pozwanych uzasadnionymi i stosownie

do wskazanej powyżej regulacji prawnej skutkowało koniecznością uchylenia w tej części zaskarżonych wyroków i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji

do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z prawidłowymi ustaleniami Sądu Rejonowego w Raciborzu

w wyroku z dnia 5 06 2012r. wydanym w sprawie o sygn. akt III RC 192/11 uchylili

z dniem 1 11 2007r. ciążące na powodzie względem pozwanych obowiązki alimentacyjne ustalone w wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku z dnia 7 01 2003r. (sygn. akt II RC 1296/02/6).

Z tej przyczyny w tej części zostały zrealizowane przewidziane w regulacji

art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. przesłanki pozbawienia przedmiotowego tytułu wykonawczego wykonalności za okres od dnia 1 11 2007r.

W tym zatem zakresie apelacje pozwanych są bezzasadne w rozumieniu regulacji art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., co z mocy tej regulacji prowadziło do ich oddalenia.

Reasumując z podanych względów zaskarżone wyroki są w części wadliwe

i dlatego apelacje pozwanych w tym zakresie uwzględniono uchylając zaskarżone wyroki w części wskazanej w sentencji i przekazując sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania w oparciu o regulację art. 386 §4 k.p.c.

w związku z art. 13 § 2 k.p.c., a w pozostałym zakresie apelacje pozwanych jako bezzasadne oddalono na mocy regulacji art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Rejonowy rozpoznając ponownie sprawę uwzględni zawartą powyżej ocenę i określi stronom stosowny termin do złożenia wniosków dowodowych na wskazane powyżej okoliczności.

W przypadku ich niezłożenia alby gdy okaże się, że zebrany w sprawie materiał nie pozwoli poczynić ustaleń w tym zakresie dopuści dowód z uzupełniającego przesłuchania stron oraz zobowiąże z urzędu Komornika, który przeprowadził egzekucje w sprawie Kmp 25/10 do przedłożenia szczegółowej informacji dotyczącej wyegzekwowania przez niego należności objętych tytułem wykonawczym (poszczególnych rat i odsetek za opóźnienie w ich zapłacie), a gdyby okazało się to konieczne dopuści dowód z jego zeznań w charakterze świadka i rozważy celowość dopuszczenia i przeprowadzenia z urzędu dowodu z opinii z zakresu rachunkowości

w celu wyliczenia w oparciu o zebrany w sprawie materiał, które raty i odsetki

za opóźnienie zostały zapłacone lub wyegzekwowane przez Komornika.

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk